

Støp med tinn

Lag figurer, smykker eller fiskeutstyr av smelta tinn slik "oldefar" gjorde.

Dette trenger dere

- Tinn fra hobbybutikk, eller brukt tinn til omstøping
- Kjøkken med god vifte eller gassbrenner til å bruke ute
- Smelteøse (kan kjøpes i hobbyforretninger)
- Støpeform (kjøp ferdig eller lag selv)
- Vernesko
- Vernebriller
- Talkum til formene
- Små trestikker til å sjekke temperaturen
- Avbitertang
- Filer og stålull til siste finpuss
- Forkle - helst i skinn
- Hobbymaling - hvis dere vil male figurene

Slik gjør dere

Det går fint å smelte tinn selv om du aldri har gjort det før. Men hvorfor ikke få med en oldefar eller bestemor som husker tinnstøping fra sin egen barndom?

Tinnsoldater er sporet helt tilbake til 1730, og var en kjær leke for mange helt fram til plasten tok over på midten av 1900-tallet. Hadde man først en form, kunne man støpe opp så mange figurer man ville.

Dere kan lage egne former, eller bruke ferdigkjøpte former. Det er lettest å lage åpne former, hvis dere lager formene selv. Former kan lages av selvtørkende leire (må være helt tørre når dere støper), kleberstein, tre, gips eller andre materialer som tåler varme. Hvorfor ikke bruke både ferdige og selvlagde former? Da får elevene både prøve "profesjonell" tinnstøping, og de får gleden av å skape noe helt fra bunnen av. Bruk for eksempel strikkepinner av metall til å lage hull til anheng hvis dere lager smykker.

Rigg deg til med ildfast underlag, hansker, sikre sko og forkle. Selve smeltingen må utføres av en voksen. Husk å fjerne metallet fra varmekilden etter at du har støpt ferdig. Ikke bruk vann i nærheten av metallet, støpeformen eller skjeen, da det kan føre til metallsprut. Vask hendene godt etter støpingen.

Strø gjerne litt talkum i formene før dere heller i tinn.

Rent tinn smelter på 232 grader og er enkelt å smelte. Dersom dere bruker gamle tinngjenstander, kan de være iblandet andre metaller og ha en annen smeltetemperatur. Sjansen er også større for at det danner seg en slags snerk (oksydbelegg) på toppen når du smelter tinnet, men det kan du skrape bort med en spiker eller lignende. Smelt litt tinn om gangen, gjerne akkurat nok til å fylle formen.

Tinnet har riktig temperatur når du kan dyppe trestikken i metallet og se at det kommer en tynn røyksky. Kraftig røyksky betyr at metallet er for varmt. Hell tinnet raskt, men forsiktig over i formen. Dunk litt i formen slik at metallet flyter godt ut og fyller alle detaljene. Tinnet stivner i løpet av få minutter. Ta tinnet ut av formen med en tang.

Ble det bra? Tinn kan støpes om igjen og om igjen og noen ganger trenger formen å bli litt varm før den gir et godt resultat. Men det er også en del av prosessen å klippe av overflødig metall og file langs støpekanten.